

KEMI

Digitaalinen osaaminen 3.-6. luokilla

Käytännön taidot

- sisään- ja uloskirjautuminen sujuvasti laitteisiin, sovelluksiin ja langattomaan verkkoon
- tietojen ja tiedostojen tallentaminen, kopioiminen, siirtäminen ja poistaminen
- laitteeseen tallentamisen ja pilvipalveluiden eron ymmärtäminen
- työskenteleminen digitaalisissa oppimisympäristöissä (esim. Classroom, Teams)
- sähköpostin lähettäminen ja liitetiedoston lisääminen
- QR-koodien ja linkkien käyttäminen
- Wilmaan kirjautuminen ja sen perustoimintojen käyttäminen

Mediataidot

- tietoturvan perusteiden tunteminen ja noudattaminen
- mediasisältöjen tunnistaminen (uutinen, mainos, some)
- ohjattu tiedonhaku digitaalisista lähteistä ja lähteen merkitseminen
- tiedon luotettavuuden arvioiminen
- tekijänoikeuksien tunteminen ja noudattaminen
- oman mediankäytön seuranta ja vaikutusten pohtiminen hyvinvoinnin kannalta
- tekoälyn toimintaperiaatteen hahmottaminen

Oman tuottamisen taidot

- tekstin, kuvan, äänen ja videon tuottaminen ohjatusti eri alustoilla, esim.
 - Docs, Word
 - Slides, Powerpoint
 - eri ohjelmat kuvan ja videon käsittelyyn
- taulukoiden laatiminen (esim. Sheets, Excel)
- sisällön tekeminen yhdessä ja palautteen antaminen
- tekoälyn käyttäminen omien tuotosten kehittelyyn
- ohjelmoiminen ohjatusti (esim. code.org, Scratch)

Käytännön taidot

- sujuva itsenäinen työskentely digitaalisissa ympäristöissä
- tiedostojen kansiorakenteen hahmottaminen ja järjestäminen
- hiiren ”oikean näppäimen” ja yleisimpien pikanäppäinten käyttäminen, esim.
 - kopiointi (ctrl+c)
 - liittäminen (ctrl+v)
 - leikkaaminen (ctrl+x)
 - tallentaminen (ctrl+s)
 - tabulaattori kentissä siirtymiseen
- tavallisten teknisten ongelmien tunnistaminen ja ratkaiseminen ohjeiden avulla

Mediataidot

- mediasisältöjen vaikutusten arvioiminen omiin ajatuksiin, mielipiteisiin ja toimintaan
- itsenäinen sopivien lähteiden löytäminen, käyttäminen ja merkitseminen
- eri tekijänoikeustyyppien tunnistaminen (esim. CC-lisenssit)
- digitaalisen jalanjäljen ja tietojen keräämisen tiedostaminen

Oman tuottamisen taidot

- laajempien tuotosten tekeminen ohjatusti eri ohjelmilla
- edistyneempi tekstinkäsittely (esim. otsikot, kappalejako, fontit, lihavointi, kursivointi...)
- taulukoiden ja diagrammien laatiminen
- tekoälyn käyttäminen omien tuotosten kehittämiseen
- ongelmanratkaisu ohjelmoimalla ohjatusti (esim. code.org, Scratch)

Käytännön taidot

- tietojen ja tiedostojen käsittely eri laitteiden ja ympäristöjen välillä
- erilaisten tiedostotyyppien käyttäminen
- tiedostojen jakaminen eri oikeuksin muille käyttäjille
- QR-koodien ja linkkien luominen
- tekoälyn käyttäminen ongelmanratkaisussa (kehotteet)
- ergonomian huomioiminen
- vertaistuen antaminen

Mediataidot

- mediasisältöjen kriittinen arvioiminen
 - mainokset ja vaikuttaminen
 - harhaanjohtava tieto, dis-/misinformaatio
 - deepfake-sisällöt
 - tekoälyllä tuotetut sisällöt
- netin vaarojen tunnistaminen
 - vihapuhe
 - suositusalgoritmit
 - identiteettivarkaudet
- oman mediakäyttämisen pohtiminen eri näkökulmista
 - hyvinvointi (ruutuaika)
 - turvallisuus ja tietosuoja
 - omat rajat ja yksityisyys

Oman tuottamisen taidot

- laajempien tuotosten suunnitteleminen ja toteuttaminen itsenäisesti eri medioita yhdistellen
- tiedon esittäminen tarkoituksenmukaista ohjelmaa hyödyntäen
- itsenäinen työskentely ja ongelmanratkaisu ohjelmointiympäristössä (esim. code.org, Scratch)
- 3D-mallintaminen (esim. Tinkercad)
- tekoälyn hyödyntäminen omassa tuotoksissa